

Het pad van de filosoof

KYOTO

Ryoko betekent 'goed kind' in het Japans. Niet dat de vrouw die iedere morgen tegenover me zat nog iets van een kind had, met uitzondering van haar lach misschien. Ze kon giechelen als een meisje, wat me eerder op de zenuwen werkte dan geruststelde. Ik vroeg me telkens af wat Ryoko precies van me wilde, behalve aandacht (of was het zelfs dat niet?). Het feit dat ik een buitenlander was, verklaarde weinig tot niets; je kunt in Kyoto met vreemdelingen een huurleger oprichten. Het moest iets anders zijn geweest, iets wat buiten mijzelf lag en toch in heftige mate met mij te maken had.

Ik logeerde in een hotel met zeventien kamers, even ten zuiden van de Keizerlijke Tuinen. Vanuit het grote zijraam kon ik de reigers op hun reusachtig nesten in de eeuwenoude notenbomen zien zitten. Naar Japanse begrippen was de kamer buitenproportioneel. In het donkere gedeelte stond een bed dat even groot was als het kingsize waarop John Lennon en Yoko Ono zich in Amsterdam lieten fotograferen, 'Make Love, Not War'. Bij het voorraam stond een bankstel van sneeuwwitte skai, en bij het zijraam een bureau dat me bijna smekend vroeg om eraan te komen schrijven.

Ik deed dat af en toe, maar staarde vaker naar de tempel aan de overkant van de straat, een van de tweeduizend tempels die deze stad telt, een boeddhistische die als een kleinood tussen moderne kantoren, flats en winkels was weggemoffeld, ondanks de poort van dikke rode houten pilaren en de ticket office bij de ingang. Ik zag daar zelden iemand naar binnen gaan; er stonden daarentegen altijd twee of drie auto's voor het altaar. Het was eerder een goedkope parkeerplaats dan een plek om te bidden, en dat beviel me wel. Er was al zoveel heilig in deze stad.

Ik liep alle ochtenden door het keizerlijk paleispark. Het was al bijna een ritueel, de poorten van het ommuurde park gingen om tien uur open en dan was het er nog prettig rustig. Het park scheen op zijn mooist te zijn van eind februari tot begin april, en ik was er eind maart. De kersen- en pruimenbomen stonden in bloei, trosen wit en roze hingen aan de takken, zelfs geboren Kyotenaren vergaapten zich eraan alsof ze nooit eerder zo verrast waren geweest door de pracht van de ontluikende lente. Je wende kennelijk nooit aan die overdaad aan bloesem, je trok er je mooiste kleren voor aan om de komst van het voorjaar te begroeten en je ging eropuit. Ik fotografeerde twee bejaarde vrouwen in kimono, ze dribbelden met de kleinst denkbare pasjes over de met steentjes bezaaide paden en draaiden even verfijnd als koket met de heupen.

Bij de Sentō Gosho Paleistuin moest ik uren op een vergunning wachten. Paspoort overleggen, formulier invullen, verklaring ondertekenen, entree betalen. Sentō Gosho was het paleis van keizers die afstand van de troon hadden gedaan, maar het werd door brand verwoest en nooit meer herbouwd. Wat overbleef was de tuin, in 1630 aangelegd door keizer Go-Mizunoo. Ik ging er uiteindelijk om twee uur in de middag met een veertigtal bezoekers naar binnen, een gids gaf bij ieder bruggetje uitleg maar deed dat uitsluitend in het Japans, waardoor ik ten slotte alleen nog op de